

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/359/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616208343
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6616208343.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v spore žalobcu B. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom W. XXX/XX, XXX XX O. nad J. - W. O., E. republika, štátneho občana E. republiky, právne zastúpeného KORABOVÁ & LOVICH s. r. o., Advokátska kancelária so sídlom Záborského 42, Bratislava proti žalovanej U. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. 2, J., právne zastúpenej X.. Andreou Balážikovou, PhD., advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom Kármána 22/A, Lučenec, za účasti intervenienta KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefanikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, právne zastúpeného JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS so sídlom Dvořákovo nábřeží 8/A, Bratislava, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 7C/173/2016-397 zo dňa 04. 06. 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy na tom skutkovom a právnom závere, že žalovaná viedla dňa 30. 06. 2013 motorové vozidlo značky Q. D. s evidenčným číslom: LC-XXXBD (ďalej v texte „motorové vozidlo“), ktorého prevádzkovateľom je taktiež žalovaná, vytvorila náhlu prekážku žalobcovi, ktorý v tom čase viedol motocykel značky M., evidenčné číslo: XSBXXX (ďalej v texte „motocykel“), v dôsledku čoho došlo k zrážke vozidiel a následnému pádu žalobcu na vozovku. V príčinnej súvislosti s touto dopravnou nehodou utrpel žalobca poranenia, stal sa invalidným, došlo k poškodeniu jeho zdravia ako parciálneho práva na ochranu osobnosti, čo malo vplyv na jeho súkromný a rodinný život, a keďže utrpel závažnú ujmu, domáhal sa voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- €.

2. Okresný súd aplikujúc ust. § 11, § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka vykonal dokazovanie a skúmal, či žalobcom uvádzané dôvody spĺňajú znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby a teda, či je spôsobilým predmetom konania o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Mal za preukázané, že podstata žalobcovho nároku vyplýva z ním uplatneného práva na ochranu osobnosti titulom zdravia, porušením ktorého žalobca tvrdil, že sa stal invalidným, nie je schopný vykonávať sústavnú zárobkovú činnosť, zhoršila sa jeho finančná situácia ako finančná situácia jeho rodiny, pričom najmä vplyvom posttraumatickej stresovej poruchy trpí stavmi úzkosti v cestnej premávke aj ako spolujazdec a nie je schopný sám dochádzať ani len na lekárske prehliadky. Ďalej namietal, že konaním žalovanej došlo k neoprávnenému zásahu do jeho práva na jeho súkromný život vzhľadom na charakter následku, ktorý je trvalý a neodstrániteľný. Žalobca tvrdil, že kvôli pocitom úzkosti a beznádeje sa uzatvára do seba, čo sa prejavuje v spoločenskom živote, ako je účasť na plesoch alebo návšteva divadla. Žalobca podľa jeho tvrdenia zle chodí, čo vzbudzuje nežiadúci záujem okolia, nemôže vykonávať rôzne druhy športu ako v minulosti a nemôže viesť deti k zimným športovým aktivitám.

3. V tejto súvislosti okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na tú skutočnosť, že v rámci dokazovania žalobca podoprel svoje vyššie uvedené skutkové tvrdenia dôkazmi len vo vzťahu k následkom posttraumatickej stresovej poruchy v smere, že pre pocity úzkosti má problémy v cestnej premávke aj ako spolujazdec a došlo u neho k strate radosti zo života z dôvodu nútenej absencie jazdy na motorke a zúčastnenia sa motorkárskych podujatí, čo bolo jeho celoživotnou vášňou. Čo sa týka nepriaznivých následkov škody na zdraví pri účasti na spoločenských podujatiach, resp. športu či výchovy detí ako aj obáv z neželaného záujmu okolia, žalobca nepreukázal, a ani nenavrhol žiadne dôkazy v prospech tejto argumentácie a žalovaná uvedené tvrdenia žalobcu poprela, preto sa súd s uvedenými skutočnosťami nezaoberal. Len na okraj okresný súd poznamenal, že samotná tá okolnosť, že žalobca utrpel posttraumatickú stresovú poruchu bola preukázaná tým, že intervenient - KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. následky tejto poruchy uznal a žalobcu aj odškodnil, a to titulom sťaženia spoločenského uplatnenia sumou 11.840,40 €, teda dokazovanie týmto smerom tiež vykonané nebolo, keďže nejde o nárok vyplývajúci z náhrady nemajetkovej ujmy.

4. Okresný súd doplnil, že žalobcovi boli vyplatené liečebné náklady vo výške 324,81 €, vecná škoda v sume 100.949,- Kč v súvislosti so škodou na motorke a 14.286,- Kč v súvislosti s poškodením ďalších vecí, spolu 4.264,49 € ku dňu 17. mája 2016 v zmysle oznámenia o poistnom plnení zo dňa 18. 05. 2016 a titulom sťaženia spoločenského uplatnenia ďalšia suma 11.840,40 € ako aj bolestné 4.548,- €, teda spolu 20.977,70 €.

5. Okresný súd zdôraznil, že podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené priznanie peňažnej satisfakcie. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť, dá sa len predpokladať, výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčíslieť a teda ani preukázať. Okresný súd preto postupoval vo vyššie uvedených intenciách, kedy skúmal žalobcom tvrdý následok zásahu do jeho osobnostných práv ako následok posttraumatickej stresovej poruchy vo forme pocitu úzkosti pri jazde motorovým vozidlom a to ako aj spolujazdec a straty jeho možnosti pestovať svoju záľubu ako motorkár. V tejto súvislosti žalobca ako dôkaz predložil lekársku správu psychiatrickej ambulancie MUDr. Q. S., čestné prehlásenie Jaroslava E. a sestry žalobcu X. H.. Okresný súd vypočul aj svedka B. H., švagra žalobcu, svedka V. J. a svedka E. B.. Žalovaná však žalobcom popisované následky posttraumatické poruchy poprela a ako dôkaz predložila súdu fotodokumentáciu ako aj videonahrávky zistené cez internet a stránky youtube, ktoré boli vyhotovené po dopravnej nehode, čo preukazuje označenie obchodov a ich logá na nahrávkach inštalované v roku 2017. Z týchto dôkazov pre okresný súd vyplynulo, že žalobca jazdí na motorke, od dopravnej nehody bolo na jeho motorke najazdených viac ako 20. 000 km a v októbri 2014 v zmysle inzercie žalobca riešil nefunkčnosť prevodovky na motorke. V roku 2017 kupoval na túto motorku držiak na GPS. K tvrdeniu žalobcu, že sa vyhýba spoločnosti a uzatvára sa do seba, žalovaná predložila komunikáciu žalobcu z youtube, kde píše, že v roku 2014 si už nenechá ujsť motorkárske preteky a v roku 2015 už zverejnil na internete krátky záznam na tomto motorkárskom podujatí 17. mája 2015. W. Q. O. uviedol, že na základe poverenia žalovanej ako súkromný detektív sa skontaktoval so žalobcom, ktorý žije v obci W. vzdialenej od firmy Q. servis a. s., W. O., pre ktorú vykonáva práce asi 10 km. Svedok videl žalobcu opakovane šoférovať motorové vozidlo E. E. zn. V. - východ, červenej farby, z námestia v obci W. do domu pri Poľnej ceste, ktorej dom otváral vlastným kľúčom a z jeho vyjadrenia vyplynulo, že v uvedenom dome býva. V garáži domu mal motorku zn. M., ktorú predával. Videl žalobcu jazdiť zo W. do firmy Q. servis a. s., W. O., kde pracoval, a to opakovane, kde jeho vozidlo počas výkonu práce bolo zaparkované. Pri rozhovore so žalobcom sa tento mal vyjadriť, že na motorke jazdí a po jej predaji chce kúpiť novú, silnejšiu, drahšiu motorku zn. P. Q. a chystá sa aj na dlhší výlet. Na chôdzi žalobcu nevidel svedok žiadnu závalu a nepostrehol, že by mal problém s pohybovým aparátom.

6. Na základe hodnotenia vykonaných dôkazov následne súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti svoje tvrdenia ohľadne toho, že sa nemôže venovať vplyvom negatívneho zážitku prežitého pri dopravnej nehode spôsobenej žalovanou, svojej veľkej záľube spočívajúcej v jazde na motorke, resp. účasti na motorkárskych podujatiach a tiež má strach z jazdy aj na aute, kedy na väčšie vzdialenosti jazdí iba ako spolujazdec a pri väčšej premávke má pocity strachu a úzkosti. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na to, že pokiaľ by žalobca uniesol bremeno dokazovania, ním tvrdené skutočnosti, najmä strata radosti zo života vplyvom absencie jeho koníčka, ktoré naplňali jeho život by bolo reálne spôsobilé na uplatnenie nároku vyplývajúceho zo žaloby na ochranu osobnosti. Okresný súd zdôraznil, že dôkazy produkované žalovanou z verejnej siete, ako je internet, ktoré si aj

súd po pojednávaní preveril, nevzbudzujú pochybnosti o tom, že žalobca sa zúčastňuje motorkárskych aktivít a taktiež nebolo preukázané, že by sa uzatváral do seba. Zábery z videa a fotodokumentácie totiž ukazujú, že boli vyhotovené v roku 2017, čo bolo preukázané časom inštalácie nápisov na predajniach a logami z roku 2017. K tomu okresný súd dodal, že lekárska správa predložená žalobcom konštatujúca posttraumatickú stresovú poruchu a jej následky je z 22. 05. 2015. Navyiac svedok Q. O. žalobcu na videozázname spoznal. Aj keď žalobca predložil čestné prehlásenie svedka E. a svojej sestry, súd tieto tvrdenia nepovažoval za dôveryhodné. Pochybnosti súdu vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu sú zvýraznené najmä podrobnou výpoveďou svedka Q. O., kedy súd preveril z verejných zdrojov, a to výpisom z verejnej časti živnostenského Českej republiky Mestského úradu K. prostredníctvom internetu, že Q. O. má živnostenské oprávnenie ako súkromný detektív, kedy ide o koncesovanú živnosť vykonávanú od 07. 11. 2002. Svedok pritom popísal, že žalobca jazdí na aute, ktoré si sám šoféruje bežne na vzdialenosť vyše 10 km, pričom súd nemá dôvod pochybovať o pravdivosti výpovede svedka O., na rozdiel od výpovede sestry a švagra žalobcu, ktorí sú so žalobcom v blízkom príbuzenskom vzťahu.

7. Z vyššie uvedených dôvodov okresný súd žalobu zamietol, keďže žalobca neuniesol bremeno dokazovania. V tejto súvislosti však dodal, že z ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká iba za predpokladu, že sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1. V konaní bolo pritom preukázané, že žalobcovi sa dostalo viacerých zadosťučinení, ako je odsúdenie žalovanej v trestnom konaní, jej ospravedlnenie a snaha riešiť vzniknutú situáciu na mieste samom a aj následne. Navyiac, zo strany Komunálnej poisťovne, a. s. bolo žalobcovi vyplatených 20.977,70 €, ktorá suma čo do výšky by sama o sebe bola primeraná spolu s ďalšími zadosťučineniami na uspokojenie nároku žalobcu aj v prípade preukázania tzv. straty radosti zo života z dôvodu absencie žalobcovej motorkárskej záľuby.

8. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte „CSP“) v spojení s § 262 CSP.

9. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, a to na základe odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Zdôraznil, že v posudzovanej veci nebolo sporné, že dopravnú nehodu zo dňa 20. 06. 2013 zavinila výlučne žalovaná, ktorá bola uznaná vinnou zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví právoplatným rozhodnutím súdu, keď pri uvedenej dopravnej nehode bolo poškodené jeho zdravie a v príčinnej súvislosti s predmetnou dopravnou nehodou utrpel trieštivú zlomeninu ľavej píšťaly a ľavej ihlice ako primárne zranenia, v dôsledku čoho sa stal invalidným ku dňu 26. 03. 2014. Posudkom o invalidite zo dňa 18. 12. 2015 mu bola priznaná invalidita bez časového obmedzenia v dôsledku negatívnej prognózy vývoja jeho zdravotného stavu, resp. absencie akejkolvek šance na zlepšenie. Jeho invalidita bola pred súdom preukázaná v zmysle posudku o invalidite zo dňa 03. 04. 2014 a zo dňa 18. 12. 2015, a to aj prostredníctvom množstva ďalších lekárskeho správ ošetrojúcich lekárov. Aj v dôsledku dopravnej nehody, ktorú nezavinil, sa stal v 40 rokoch invalidom, pričom právo na ochranu zdravia nepochybne patrí medzi osobnostné atribúty každého človeka a je pre každú fyzickú osobu jedným z najvýznamnejších stránok a zložiek ochrany jej osobnosti. Nemožno preto konštatovať, že by neuniesol dôkazné bremeno o poškodení jeho zdravia v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, ktorú zavinila žalovaná, a to v tak mimoriadne vysokej intenzite, ktorá mala za následok invaliditu u pomerne mladého človeka. V dôsledku uvedeného došlo u neho k podstatnému zníženiu jeho pracovného uplatnenia, k rozvoju závažných psychických problémov, ako aj intenzívnych pocitov úzkosti a beznádeje. Tieto skutočnosti žalobca preukázal lekárskou správou ošetrojúcej lekárky MUDr. Q. S., psychiatricky zo dňa 22. 05. 2015, v ktorej sa výslovne konštatuje, že trpí opakovaným znovuprežívaním traumy v podobe živých spomienok a snov, vyhýba sa činnostiam a situáciám pripomínajúcim traumy, nie je schopný jazdiť na motorke a pod. Vyššie uvedené tvrdenia lekárky psychiatricky potvrdili i ďalší piati svedkovia B. H., E. B., V. J., X. E., ako aj X. H.. Okresný súd však všetky vyššie uvedené svedecké výpovede vyhodnotil vágne, nedostatočne, keď len vo vzťahu jeho sestry a švagra konštatoval ich príbuzenský vzťah, pre ktorý považuje ich výpovede za nevierohodné. Ak ale okresný súd vyhodnotil výpovede len z dôvodu príbuzenského alebo priateľského vzťahu prezumpciou nepravdivosti týchto svedeckých výpovedí, ide o neakceptovateľný a neudržateľný postup. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III ÚS 276/2014. Okresný súd tak dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a naďalej preto tvrdí, že v konaní uniesol dôkazné bremeno ohľadom vzniku a rozsahu nemajetkovej ujmy, ako rovnako preukázal aj konkrétny prejav nemajetkovej ujmy v jeho osobnostnej sfére.

10. Žalobca v odvolaní ďalej zdôraznil, že v konaní nebolo preukázané, že svedok Martin O. skutočne vykonáva činnosť súkromného detektíva, nakoľko na pojednávaní dňa 04. 06. 2018 nevedel svedok a ani žalovaná predložiť o tejto skutočnosti žiadne potvrdenie. Má preto vážne výhrady voči dôkazom, ako aj k použiteľnosti dôkazov v civilnom konaní, ako aj voči samotnému spôsobu jeho vykonania na pojednávaní dňa 04. 06. 2018, ktorý považuje za rozporný s ustanoveniami CSP. Žalovaný si totiž bez vedomia žalobcu vyhotovil kamerový záznam a pre prípad, že niekto bude tvrdenia svedka rozporovať, je schopný ich preukázať. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžd 21/2013, podľa ktorého je neprípustné, aby si súkromná osoba utajeným spôsobom vyhotovila obrazový záznam inej osoby cielene iba za tým účelom, aby ho mohla v budúcnosti potenciálne použiť ako dôkaz v trestnom, civilnom, či správnom konaní. Sledovanie osôb a vecí je podľa žalobcu prostriedkom operatívno-pátracej činnosti orgánov činných v trestnom konaní. Preto mal okresný súd postupovať tak, že mal návrh na výsluch takéhoto svedka uznesením zamietnuť z dôvodu nepoužiteľnosti takto získaného dôkazu v civilnom konaní. Poukázal na nevhodnosť protestnej obrany žalovanej, ktorá bola vystupňovaná až do momentu, akým je využitie služieb súkromného detektíva v konaní o ochranu osobnosti, aby ho sledoval bez jeho vedomia a vydával sa za záujemcu o kúpu motorky. Napriek tomu súd z výpovede svedka vyvodil absolútne nesprávne skutkové závery. Nepopiera totiž skutočnosť, že so svedkom sa zrejme osobne stretol za účelom predaja motorky, pričom takýchto záujemcov o kúpu motorky bolo v rozhodnom období viac a to, že sa pokúšal motorku prediť nie je ani sporné. Túto skutočnosť potvrdil aj svedok Jaroslav E. vo svojom čestnom vyhlásení, kde výslovne uviedol, že k predaju motorky došlo z dôvodu jej nevyužiteľnosti a ktorému bola táto motorka bezplatne zverená do užívania od júla 2013. Len na dôvažok žalobca dodal, že vzdialenosť z námestia v obci W. k domu jeho priateľky, resp. v spomínanej odbočke na poľnú cestu je 377 m, čo vyplýva z verejne dostupných údajov z interaktívnych máp. Svedok v tejto súvislosti uvádza vzdialenosť 2 km. Bez ohľadu na vyššie uvedené opätovne zdôraznil, že svedok žiadnym spôsobom nevyvrátil ním uvádzané tvrdenia, že na motorke nie je schopný jazdiť a ani nejazdí a ani sa nevedel vyjadriť k otázke, akú činnosť mal údajne vykonávať v areáli spoločnosti Q. servis a. s.. W. výpoveď Martina O. bez ohľadu na jej nepoužiteľnosť v konaní pred súdom žiadnym spôsobom nespochybnila jeho skutkovú a právnu argumentáciu.

11. Následne žalobca v odvolaní namietal, že až do momentu začatia výsluchu svedka na pojednávaní dňa 04. 06. 2018 nemal vedomosť o tom, kto vlastne tento svedok je a čo malo byť jeho svedeckou výpoveďou preukázané. Nemohol sa preto na výsluch tohto svedka žiadnym spôsobom pripraviť, aj keď sa totožnosť svedka pokúšal bezúspešne zistiť telefonicky priamo u právnej zástupkyňi žalovanej, ktorá mu toto odmietla oznámiť. Uvedená skutočnosť bola z jeho strany písomne a opakovane namietaná.

12. Následne žalobca v odvolaní namietal nesprávny spôsob vykonania dokazovania okresným súdom, ak okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na to, že obrazovo-zvukové záznamy (videá), ktoré mali byť dostupné v internetovej databáze videí youtube neboli prehrané na pojednávaní v súlade s § 188 a nasl. CSP za prítomnosti strán sporu, prípadne ich právnych zástupcov a súd si ich nemal preverovať sám, a to výslovne ako uviedol „po pojednávaní“. Na pojednávaní sa totiž súd oboznámil iba s fotografiami, ktoré mali byť zachytené z videí. Okresný súd ale dospel aj na základe fotografií, ktoré v tejto súvislosti predložila žalovaná k absolútne nesprávnym skutkovým zisteniam. Dôrazne popiera skutkové tvrdenia žalovanej a uviedol, že na videách, ktoré označila písmenami a/, b/, c/ sa síce nachádza samotný žalobca, ale tieto boli vyhotovené v čase pred dopravnou nehodou a vo vzťahu k prejednávanej veci tak nemajú vôbec žiadnu relevanciu. Na videu, ktoré žalovaná označila pod písmenom d/, na ktoré poukázal okresný súd a ktoré údajne malo byť vyhotovené v roku 2017, sa po celý čas nachádza osoba s motorkárskou prilbou na hlave, ktorej nevidno do tváre. Už vo vyjadrení zo dňa 14. 05. 2018 uviedol, že na tomto videu nie je on, pričom pán Jaroslav E., ktorý mal v inkriminovanom období motorku vo svojej držbe potvrdil, že na videu sa nenachádza žalobca, ale práve on.

13. Pre žalobcu taktiež nie je zřejmé, na základe čoho si okresný súd sám z vlastnej iniciatívy preveroval rôzne skutkové okolnosti vo vzťahu k prejednávanej veci mimo pojednávania, teda v rozpore s § 188 CSP, napr. aj vo vzťahu k prevereniu tvrdenia žalovanej o tom, že svedok Q. O. je súkromným detektívom a za týmto účelom má koncesovanú živnosť. Mal právo byť pri vykonávaní tohto dokazovania prítomný a vyjadriť sa k nemu a ak aj súd postupoval podľa § 185 ods. 2 CSP a vykonával dôkazy bez návrhu sporových strán, bol taktiež povinný dodržať procesné ustanovenia o spôsobe vykonávania dôkazov a nie preverovať si informácie sám po pojednávaní, o čom sa dozvedel až z písomne vyhotoveného rozhodnutia. Otázne je, kedy si vlastne okresný súd preveroval z verejných zdrojov existenciu živnostenského oprávnenia u p. Q. O., keďže na pojednávaní dňa 04. 06. 2018, kde bol

predmetný svedok vypočutý, bolo dokazovanie ukončené a následne došlo k vyhláseniu rozhodnutia vo veci samej. Uvedené skutočnosti si teda mohol okresný súd preverovať až po vyhlásení rozhodnutia, čo je však nesprávny procesný postup.

14. Na záver žalobca v odvolaní namietal, že sa nestotožňuje s právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého sa mu malo dostať viacero zadosťučinení, a preto bola žaloba zamietnutá. Akékoľvek plnenie, ktoré mu bolo poskytnuté zo strany Komunálnej poisťovne, a. s. titulom náhrady škody, nie je za žiadnych okolností možné považovať za zadosťučinenie pre účely aplikácie ust. § 13 Občianskeho zákonníka, nakoľko povinnosť poskytnúť zadosťučinenie v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka mal osobný charakter a je osobne späté iba s osobou, ktorá sa dopustila neoprávneného zásahu do osobnostných práv inej fyzickej osoby, teda v tomto prípade žalovanou. Nie je totiž namieste zamieňať nárok na náhradu škody na zdraví s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože uplatnením každého z týchto nárokov sa odškodňuje, zmierňuje obsahovo iná ujma na strane dotknutej osoby. Nemá totiž žiadnu vedomosť o tom, že by žalovaná mala snahu riešiť situáciu na mieste samom a aj následne, nakoľko ho nekontaktovala ani potom, ako jej to priatelia odporúčali. Žalovaná mala údajne len komunikovať s jeho švagrom, a to bez jeho prítomnosti a bez toho, aby o to žalobca niekoho požiadal, čo len s ťažkosťami možno subsumovať pod akékoľvek zadosťučinenie vo vzťahu k jeho osobe. Svoj nárok preto považuje za legitímny a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, doplnenie dokazovania a následné rozhodnutie, alternatívne, aby rozhodnutie okresného súdu zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

15. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že sa stotožňuje s právnymi, ako aj skutkovými závermi okresného súdu. Prioritne zdôraznila, že bezprostredne, ale aj neskôr ponúkla žalobcovi po nehode pomoc, zaujímala sa o jeho zdravotný stav, čo vyplýva minimálne z predložených sms. Uvedené jej bolo úprimne ľúto a podľa toho sa aj správala a aj počas konania. Nesúhlasí preto s tvrdením žalobcu, že ho nekontaktovala a úprimne nerozumela, prečo uvedené žalobca tvrdil. Poukázala na to, že žalobca v krátkej dobe po pojednávaní, na ktorom predložila dôkazy vo svoj prospech odstránil, alebo zabezpečil odstránenie týchto dôkazov na internete. Žalobca preto aktívne konal na marení akejkoľvek jej procesnej obrany. Až po uplynutí určitého časového intervalu v spojení so zistením skutočností spochybňujúcich argumentáciu žalobcu, pristúpila k použitiu legitímneho dôkazu, a to výsluch svedka - detektíva. Odkaz žalobcu na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžd/21/2013 považuje za irelevantný, nakoľko uvedené rozhodnutie rieši otázku použitia obrazového záznamu vyhotoveného utajeným spôsobom, pričom v tomto konaní použitý nebol, ale bol uskutočnený výsluch svedka. Čo sa týka výpovede svedka Q. O., jeho výpoveď navrhla formou predloženia písomného vyjadrenia a až neskôr jeho výsluch. Žalobca teda o výsluchu svedka a skutočnostiach, ku ktorým bude vypočutý bol upovedomený, nakoľko išlo o osobu, ktorej účasť vedel žalovaný zabezpečiť.

16. Pokiaľ žalobca opakovane poukazuje na správu o invalidite, žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že je nespochybniteľné, že invaliditu žalobcu v konečnom dôsledku spôsobila jeho cukrovka, ktorej významnej skutočnosti sa žalobca v odvolaní vyhýba, čo potvrdil aj druhý posudok o invalidite zo dňa 18. 12. 2015. Tvrdenie, že žalobca je invalidný výlučne v dôsledku jej protiprávneho konania bol teda vylúčený. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

17. Intervenient na strane žalovanej vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne aj právne správne, riadne a presvedčivo odôvodnené. Má za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie údajného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a ním produkované dôkazy boli popreté a relevantne spochybnené žalovanou, na základe čoho dôvody uvádzané v odvolaní nie sú spôsobilé spochybniť vo výsledku vecne správne rozhodnutie okresného súdu.

18. V ďalších písomných podaniach strany sporu len zopakovali svoje už uvádzané tvrdenia a vzájomné vyjadrenia.

19. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP (á contrario) rozsudok okresného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Odvolací súd nemal možnosť napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdiť, ani zmeniť, nakoľko okresný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a uvedený nedostatok nebolo možné napraviť v odvolacom konaní, ak je skutkovým stavom zisteným okresným súdom odvolací súd viazaný.

21. Odvolací súd sa nestotožňuje so skutkovým a právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého žalobca podoprel svoje skutkové tvrdenia dôkazmi len vo vzťahu k následkom posttraumatickej stresovej poruchy vo vzťahu k poškodeniu jeho zdravia ako zásahu žalovanej do jeho osobnostného práva v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na jednej strane okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia v bode 18. konštatoval, že bolo zistené, že podstata žalobcovho nároku vyplýva z uplatnenia práva na ochranu osobnosti titulom zdravia, porušením ktorého žalobca tvrdí, že sa stal invalidným a nie je schopný vykonávať sústavnú zárobkovú činnosť, zhoršila sa jeho finančná situácia, ako aj finančná situácia rodiny, pričom žalobcov fyzický a duševný stav nespĺňa kritériá úplného telesného, duševného a sociálneho blaha v zmysle definície svetovej zdravotníckej organizácie, vo vzťahu k uvedeným tvrdeniam žalobca predložil posudky o invalidite, pričom posudzovanie zdravotného stavu žalobcu patrí do výlučnej kompetencie jeho ošetrojúcich lekárov, prípadne znalcov z odboru zdravotníctva - farmácia. Žalobca teda predložil posudok o invalidite zo dňa 18. 12. 2015, na základe ktorého žalobca od roku 2013 poberá invaliditu prvého stupňa pre vtedy nedoliečené následky komplikovanej fraktúry ľavého predkolenia, ako aj posudok o invalidite zo dňa 03. 04. 2014, z ktorého je zrejmé, že ide u neho o dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, ktorého príčinou je stav po úraze ľavého predkolenia zo dňa 30. 06. 2013 pri motocyklovej nehode. Žalobca teda tvrdil, že sa stal invalidným v dôsledku zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode zo dňa 30. 06. 2013, ktorými okolnosťami sa okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nezaoberal. Na uvedenom závere nič nemení skutočnosť, že v súčasnej dobe žalobca príležitostne pracuje, a pokiaľ aj v bode 8. napadnutého rozhodnutia okresný súd konštatoval, že práve otázka hrozby karcinómu bola dôvodom ukončenia pracovnej činnosti žalobcu, tieto skutkové tvrdenia žiadnym spôsobom nesubsumoval pod príslušnú právnu normu ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka a neuviedol myšlienkové postupy, na základe ktorých má za to, že zo strany žalovanej nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostného práva žalobcu na zdravie.

22. Odvolací súd uznáva, že nemajetkovou ujmu v zmysle ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je totiž ujma v nemajetkovej sfére života fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremiata do fyzickej integrity, ani do majetkovej sféry fyzickej osoby a treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov. Zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej fyzickej integrity fyzickej osoby je poskytnúť relatívnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia, alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb, alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia).

23. Ten istý skutkový dej ale môže v niektorom prípade zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach, pričom tieto nároky treba dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní treba mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. Predmetom ochrany osobnosti človeka je podľa § 11 Občianskeho zákonníka najmä život a zdravie, pričom podmienkou poskytnutia ochrany osobnosti je neoprávnený zásah do osobnostných práv, ktorý musí byť spôsobilý privodiť ujmu osobnosti človeka. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnej zodpovednosti, čo znamená, že na vznik zodpovednosti nie je potrebné zavinenie toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka totiž priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, pričom zákon nedefinuje pojem zásah, ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne konanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi je predovšetkým neoprávnenosť zásahu a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením, ohrozením niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah v príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky

zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie.

24. Právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, vzniká len, ak sú splnené obe vyššie uvedené náležitosti, teda že zásah musí byť neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako zistenie, že žalovaný sa dopustil konania, ktoré žalobca považoval za neoprávnený zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom - ktorom konaní vecne legitimovaný. Platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jeho prejavmi. Na rozdiel od toho právo na náhradu škody je právom majetkovej povahy, ktoré môže patriť tak fyzickej, ako aj právnickej osobe a nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. Zásadný rozdiel je aj medzi nahradením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhradou škody ako majetkovej ujmy - pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať, v prípade škody treba jej výšku vyčíslieť a preukázať. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavuje dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom.

25. Ak totiž určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa tohto ustanovenia najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Výšku náhrady však súd určuje s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase, v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a podobne vnímala aj každá iná fyzická osoba. Z toho vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je, že došlo k neoprávnenému zásahu, ktorý právny záver okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nekonkretizoval a nesubsumoval pod ním aplikované právne normy.

26. V prejednávanej veci okresný súd nevyjadril právny názor, úvahu, na základe ktorej mal za to, že zo strany žalovanej voči žalobcovi nedošlo k neoprávnenému zásahu do jeho osobnostného práva na zdravie a súkromný život, ak len uzavrel, že žalobca už bol odškodnený titulom sťaženia spoločenského uplatnenia. Ani poukaz na satisfakciu žalobcu danú okrem iného aj záujmom zo strany žalovanej o jeho zdravie v odôvodnení rozhodnutia nevykazuje znaky dostatočného odôvodnenia.

27. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je preto prioritne konštatovanie súdu, či došlo a ak áno, v akom rozsahu k neoprávnenému zásahu do práva na zdravie žalobcu, ako aj do práva na ochranu osobnosti žalobcu, konkrétne do práva na súkromný život. Len v prípade, ak možno konštatovať, že k takémuto neoprávnenému zásahu došlo, je nevyhnutné skúmať, či existuje závažná ujma na strane žalobcu, ale aj na všetky okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti“ takéhoto zásahu, a teda je nutné skúmať, či u žalobcu došlo v dôsledku konania žalovanej k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov. Súdy už niekoľkokrát konštatovali, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za zdravie, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, pričom pri stanovení jej výšky je smerodajných niekoľko faktorov pre posúdenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch, a to len v prípade, ak je nárok daný.

28. Naviac, výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka nemožno určiť sčítaním čiastkových náhrad za dielčie dokazovaním zistené prípady negatívnych dopadov zásahu do jednotlivých stránok osobnosti fyzickej osoby, ale len spôsobom stanoveným v uvedenom zákonom ustanovení.

29. Odhliadnuc od vyššie uvedeného odvolací súd zároveň konštatuje, že okresný súd nevykonával dokazovanie v prejednávanej veci v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Jeho konštatovanie, že si dôkazy produkované žalovanou „preveril“ po pojednávaní, nemožno považovať za postup súladný. V zmysle ust. § 186 ods. 1 CSP sa nedokazujú len skutočnosti všeobecne známe, alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy zverejnené, alebo oznámené v Zbierke zákonov SR a právne záväzné akty európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli zverejnené v úradnom vestníku európskych spoločenstiev a v úradnom vestníku Európskej únie. Ak dôkazy predložené žalovanou boli predložené z verejnej siete, akou je internet, mali byť vykonané na pojednávaní v zmysle § 188 ods. 1 CSP. Mimo pojednávania totiž môže súd vykonávať dôkaz, len ak je to možné a účelné, avšak strany majú právo byť prítomné na takto vykonávanom dokazovaní. Vykonávanie dôkazu mimo pojednávania musí súd stranám oznámiť spravidla 5 dní vopred a ak bolo nariadené pojednávanie, oboznámi súd strany s výsledkami dokazovania na tomto pojednávaní. Aj pre vykonávanie dôkazov mimo pojednávania totiž platí princíp priamosti a bezprostrednosti, a teda strany majú právo byť prítomné na takto vykonanom dokazovaní. Vykonanie dôkazu mimo pojednávania súd stranám oznamuje spravidla 5 dní vopred, pričom okresný súd v tomto prípade takto nepostupoval. Uvedené sa vzťahuje aj k „prevereniu“ z verejných zdrojov, a to výpisom z verejnej časti živnostenského registra Českej republiky Mestského úradu K. vo vzťahu k svedkovi, ktorý bol v konaní vypočutý Q. O..

30. Nemožno opomenúť ani tú skutočnosť, že pokiaľ okresný súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na zábery z videa a fotodokumentácie, ktoré boli vyhotovené v roku 2017, či v období od dopravnej nehody až do roku 2017 žalobca sa takýchto aktivít zúčastňoval, a preto, či je možné konštatovať, že ak sa ich zúčastňoval v roku 2017, je teda predpoklad, že k ujme na strane žalobcu v období do roku 2017 nedošlo. Iné je, či v takom prípade ide o ujmu trvalú a neodstrániteľnú. Je úlohou súdu posúdiť a vyhodnotiť, či žalobcom uvádzané skutkové tvrdenia sa zhodujú i s časovou chronologickou postupnosťou dôkazov, nakoľko súd by mal totiž pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy vychádzať najmä z kritérií závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo, a to či žalovaný poskytol odškodnenie aj mimosúdne.

31. Úlohou okresného súdu po zrušení a vrátení veci bude preto zaoberať sa výlučne nárokom žalobcu v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka na náhradu nemajetkovej ujmy, teda zamerať dokazovanie a toto vyhodnotiť vo vzťahu k tvrdeniam produkovaným žalobcom, či došlo zo strany žalovanej k neoprávnenému zásahu do práva žalobcu na zdravie a jeho súkromný život a len v prípade, ak ustáli, že k takémuto neoprávnenému zásahu došlo, či na strane žalobcu možno konštatovať závažnú ujmu v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka, ktorá by bola relevantnou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd zdôrazňuje, že k zrušeniu a vráteniu veci došlo najmä z dôvodu nesprávneho postupu okresného súdu pri vykonávaní dokazovania a jeho následného vyhodnotenia, ako aj nedostatočného odôvodnenia vo vzťahu k predpokladom vzniku nároku na strane žalobcu. Vzhľadom na namietaný postup vykonania dokazovania okresným súdom „po pojednávaní“, príp. mimo pojednávania, o výsledkoch ktorého musí strany sporu oboznámiť, bude úlohou okresného súdu vysporiadať sa aj s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní. Súd totiž musí strane sporu oznámiť, že sa bude dokazovanie vykonávať mimo pojednávania a kedy. O výsledku dokazovania musí súd strany sporu oboznámiť, a to na najbližšie nariadenom pojednávaní.

32. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. V novom rozhodnutí rozhodne súd v zmysle § 396 ods. 3 CSP aj o trovách odvolacieho konania.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).